

Mariana Tofan-Arcereanu, Sorin Calotă, Carmen Butariu, Ioan Peter, Angela Petrean, Bogdan Costea, Cătălina Pop, Marian Parfeni), scenă pe care o reia în cursul exageratei povești. Totul poate fi o parodie. Strigătele, țipetele ar putea fi un semnal că e așa. Dar Mihai Măniuțiu le lasă liberă cale și celor care ar lua-o ca o tragedie groaznică, a abisurilor ființei umane, așa cum e ea la clasici.

Nu pot încheia această relatare fără a observa ingeniozitatea decorurilor lui Doru Păcurar, coregrafia semnată de Vava Ștefănescu, costumele lui Cristian Rusu, precum și imaginile video de ing. Lucian Moga, Vava Ștefănescu, Eduard Goia și *light design*-ul lui Lucian Moga.

Da, Mihai Măniuțiu, un regizor care gândește, un scriitor el însuși, a făcut din această piesă simplută, violentută, o tragedie care-și conține parodia, îndoiala în ea însăși, un produs ironic, dacă înțelegem ironia ca o propunere a cel puțin două unghiuri, ca, la urma urmelor, o idee sceptică despre cele ce sunt și care mâine, vorba aia despre partid (comunist desigur), a unui proletcultist de altădată, mâine vor râde-n soare. Na, că am scăpat-o și pe asta!

Repet, Mihai Măniuțiu a dat lovitura și la Arad, ca altădată mai pe la Târgoviște.

București

De la Jourdain la Jurdănescu, ce deosebire de buchet!

Nu știu de ce, dar numele pe care l-a primit M. Jourdain în românește, în spectacolul ***Burghezul gentilom***, regizat de Petrică Ionescu la Naționalul bucureștean, mi-a sunat și îmi sună în continuare cumva asemenea celui din titlul piesei pe care Caragiale proiecta s-o mai scrie, în momentul morții sale premature. Dacă Sotirescu are însă companie de nivelul lui încă din titlu, Jurdănescu lui Petrică Ionescu e singur pe palierul lui de bogăție, dar își cumpără de zor companie, în persoanele (multe!) ale dansatorilor și cântăreților, începând cu...nici mai mult nici mai puțin decât Nureev – expresiv interpretat, în cheia îngroșată pe care o și dezvăluie, a întregului spectacol – de Dorin Andone. Dar compania lui *Jurdănescu*–Victor Rebengiuc, din nou excelent, căci are darul naturaleții chiar într-un rol ce-i cere maximum de artificialitate, crește și se înmulțește, tinzând spre când marchiza, când contesa Lady D. Or, o prezență ca un desen voit grosolan făcut de Ion Barbu prin „Acad. Cațavencu“, în persoana veșnic energiceia Maia Morgenstern.

Spectacolul lui Petrică Ionescu de la Teatrul Național din București este când o paradă de *grand-guignol*, când o parodie imensă, cu amenințătoare, inexplicabile manechine îmbrăcate, dar fără cap. Dragoș Buhagiar și-a lăsat fantezia să zburde până la niveluri nemaiatinse. Nu o dată, aceasta o ia razna, fiind un comentariu paralel, la mare distanță de povestea de pe scenă. Un comentariu paralel al acesteia sau, mai degrabă, al personajului care se îmbracă în ridicol din

Victor REBENGIUC



cap până-n picioare și de la început până la sfârșit. Totul e, însă, atât de îngroșat, atât de imens încât decorul și concepția regizorului par a o fi luat pe alături de poveste, și ele, devenind operă în sine. Kitschul face, desigur, uz de urieșenie, aproape că tot ce e uriaș dă până la urmă în kitsch. Imenșii pereți mișcători din spectacolul „după” piesa lui Molière, adaptată nu-i așa?, se mișcă și ei parcă la fel de mult ca și Jurdănescu și „badigarjii” săi. Apropo, adaptarea aparține unei tinere traducătoare din franceză, Iustina Croitoru, și Ruxandrei Hagi, o colaboratoare mai veche a regizorului.

Spectacolul are momente de teatru autentic, atunci când apare cuplul *Claudiu–Costică*, în tandem cu cel feminin, *Lucia–Niculina*, interpretate de Marius Manole și Vlad Ivanov și, respectiv, Medeea Marinescu–Maria Buză. Cât și la întâlnirile acestora cu madam Jurdănescu, în persoana Ceciliei Bârbora care, din păcate, din cauza unei voci prea mici, alege să țipe întruna, comportament nu îndeajuns de justificat de ideea, altfel corectă, că mai toți mitocanii, femeii și bărbați, strigă spre a se face ascultați, căci strigătul ține, de fapt, loc de argument. Dar ridicarea glasului are și ea momentele ei de...respiro, chiar la mitocani. În rolul lui Sir Down, fostul Dorante molièresc, Costel Constantin se face văzut și încă foarte bine de spectatorul uluit de desfășurarea de forțe, aproape, militară, de pe scena mare a Naționalului.

Sunt destule momentele când adaptarea a găsit soluția, orișicâtuși, facilă, a Divertisului de exemplu, numai că la aceștia totul durează preț de câteva minute și de aceea e suportabil, ba mai mult, agreabil, în timp ce trei ore de asemenea glume sunt prea mult. Și, ca să fiu sincer, ce-i prea mult duce în final la concluzia că a fost, vai, prea puțin. Ideea de a boteza sultanatul care-l face pe Jurdănescu „mamamușiu” Tâmpenistan descinde direct, parcă, din „Academia Cațavencu”. Chiar, cum nu le-a venit încă acest cuvânt pe pagină?

De remarcat prezențele pe scenă ale unor Damian Crășmaru și Claudiu Bleonț, puși să facă pe instructorul de filosofie, cel dintâi, și de arte marțiale cel de-al doilea. Alte nume în spectacol: Mihai Perșa – profesorul de muzică, Mihai Niculescu – „Fashion designer”, Marcelo Cobzariu și Cristian Crețu – „badigarjii”, Aristița Diamandi – guvernanta. Corul și baletul Operetei și-au dat, și ele, concursul...

În fond, totul e un imens bâlci, dacă vreți, „al deșertăciunilor”, dar mai bine zis unul de pe-aici, neoaș, românesc, al prostiei omenеști. Spectacol-pamflet, *Burghezul gentilom*, adaptare după Molière, va prinde, poate, la public, dar nu e o mare victorie a teatrului, nici românesc, nici de aiurea. Superproducția de la TNB trimite, chiar de la ridicarea cortinei, cu gândul la montarea lui *Oedip* de Enescu la Opera, tot Națională și ea, din București. Acolo, însă, „adaptarea” fusese mai discretă, căci cu notele lui Enescu nu te joci. Ion Caramitru mi-a spus, în final, că piesa lui Molière n-ar mai fi interesat pe nimeni. Poate că e așa, dar citind-o, recitind-o ca să fiu sincer, e drept după spectacol, nu mi s-a mai părut chiar așa de prăfuită cum credeam că e în momentul dialogului cu directorul Naționalului. Poate că și din cauza impresiei proaspete a spectacolului, poate pentru că vedeam, adică, altceva, nu știu.

Poate că acest spectacol se constituie, fără voie desigur, într-o răzbunare pentru suspendarea de pe aceeași scenă a unui alt spectacol clasic adaptat, cu *O scrisoare pierdută* în regia lui Alexandru Tocilescu. Suspendare marca Dinu Săraru, e drept cauzată mai mult de pudibonderia specifică oricărui fost activist PCR, deloc scandalizat de obscenitatea regimului pe care l-a servit cu zel, decât de rațiuni de violare a lui Caragiale.